

Toetsing Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland dijkversterking Meers - Maasband

Toetsing Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland dijkversterking Meers - Maasband

Colofon
Status: versie 25 november 2015 concept
Projectnummer : P012 Bestandsnaam : Toetsing Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland dijkversterking Meers - Maasband
Opdrachtgever: Consortium Grensmaas
Auteur: Marcel Bonder
© Copyright 2015 Ecoplanning, Maastricht
Ecoplanning Kasteel Aldengoorstraat 7b 6222 WH Maastricht Tel : 0(0 31) 43 3649338 E-mail: marcelbonder@live.nl Website: www.eco-planning.nl

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Ligging en begrenzing plangebied	6
2.1	Traject Meers Zuid	7
2.2	Traject Meers Noord	7
2.3	Traject Maasband	8
2.4	Traject Dijkweg	9
2.5	Wijze uitvoer werkzaamheden	10
2.6	Planning	11
2.7	Maatschappelijk belang en alternatieven	11
3	Toetsing aan wet- en regelgeving	12
3.1	Algemeen	12
3.2	Natuurbeschermingswet	12
3.3	Natuurnetwerk Nederland	14
4	Conclusies	16

1 INLEIDING

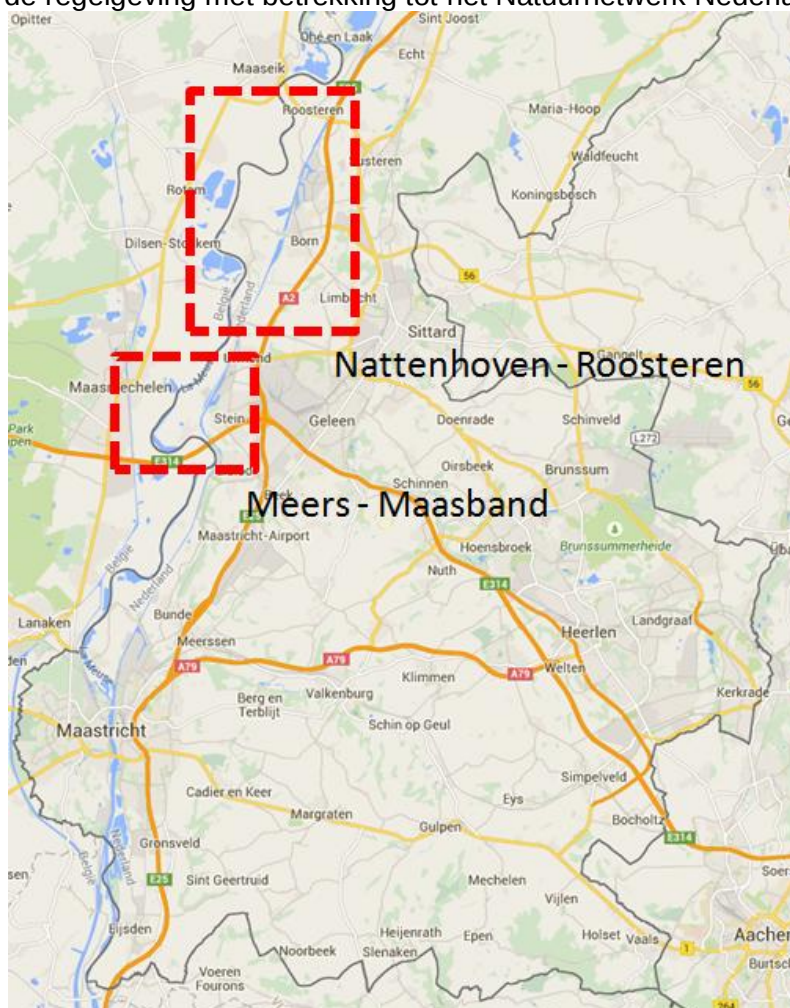
1.1 AANLEIDING

In het Maasdal is het Consortium Grensmaas B.V. (CG), namens Rijkswaterstaat, bezig met de uitvoering van het Grensmaasproject. Één van de doelstellingen van het Grensmaasproject is het verhogen van de hoogwaterbescherming in het projectgebied. In eerste instantie gebeurt dit door middel van rivierverruiming, wat zorgt voor lagere waterstanden tijdens hoogwater.

Ondanks de verruiming van de rivier en de verlaging van de waterstanden, heeft de bestaande dijk niet op alle locaties voldoende hoogte. Op deze locaties neemt CG maatregelen om de waterkeringen zodanig te versterken, dat deze voldoen aan de wettelijke norm voor dijkveiligheid. Dit betekent niet alleen het ophogen van de waterkering maar ook het versterken van de waterkering ten behoeve van de stabiliteit. Met het Rijk is de afspraak gemaakt dat vóór 1 januari 2018 het beschermingsniveau tegen overstromen van deze primaire waterkeringen is verhoogd tot 1/250 jaar. De dijkversterkingen die binnen de verantwoordelijkheid vallen van CG zijn ten behoeve van de toetsing op de Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland geclusterd in twee trajecten:

- Nattenhoven - Roosteren (dijkkring 83/84);
- Meers - Maasband (dijkkring 86/87).

Voorliggend rapport toetst de maatregelen die worden uitgevoerd om de waterkeringen binnen het cluster 'Meers - Maasband' te laten voldoen aan de Natuurbeschermingswet en de regelgeving met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland.

Figuur 1.1: Locaties clusters 'Meers - Maasband' en 'Nattenhoven - Roosteren'.

1.2 LEESWIJZER

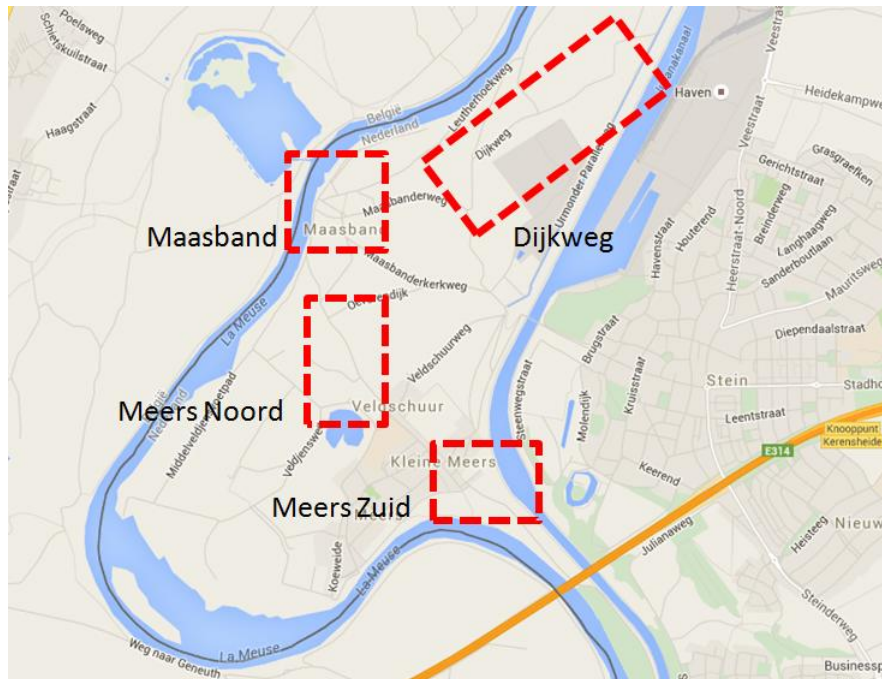
Hoofdstuk 2 gaat in op de huidige en toekomstige situatie van het plangebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de onderzoeksmethode en behandelt de onderzoeksresultaten bestaande uit de resultaten van de veldbezoeken/monitoring en de toetsing op de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk 5 gaat in op een aantal passende maatregelen. Tot slot volgt in hoofdstuk 6 de conclusie.

2 LIGGING EN BEGRENZING PLANGEBIED

Het plangebied is verdeeld in vier dijktrajecten:

- Meers Zuid (dijkkring 87);
- Meers Noord (dijkkring 87);
- Maasband (dijkkring 86);
- Dijkweg (dijkkring 87).

Figuur 2.1: Deeltrajecten 'Meers - Maasband'

Niet elk dijkvak hoeft volledig te worden opgehoogd en/of versterkt. In Tabel 2.1 zijn de te versterken trajecten en dijkvakken opgenomen. Een beschrijving van de huidige situatie per traject is opgenomen in de volgende paragrafen.

Tabel 2.1: Overzicht op te hogen dijktrajecten

Traject	Dijkkring	Dijkvak	Totale lengte dijkvak [m]	Lengte te versterken [m]
Meers Zuid	87	50.410.1	25	25
		50.410.2	80	80
		50.410.3	530	160
Meers Noord	87	50.410.9	500	150
		50.410.10	100	100
		50.410.11	485	385 ¹
Maasband	86	50.410.13	315	315
		50.410.14	235	235
		50.410.15	215	215
		50.410.16	185	185
		50.410.17	170	170
Dijkweg	87	50.410.19	225	225
		50.410.20	310	310
		50.410.21	350	350
		50.410.22	320	320

¹ 100 meter van dit dijkvak komt te vervallen bij de aanleg van de hoogwatergeul

2.1 TRAJECT MEERS ZUID

Het deeltraject Meers Zuid bestaat uit de dijkvakken 50.410.1 t/m 50.410.3. Dijkvak 50.410.3 wordt slechts gedeeltelijk opgehoogd en versterkt, tot aan het dijktrappetje in de Lindendriesstraat. Een overzicht van de te versterken dijkvakken is weergegeven in figuur 2.1.

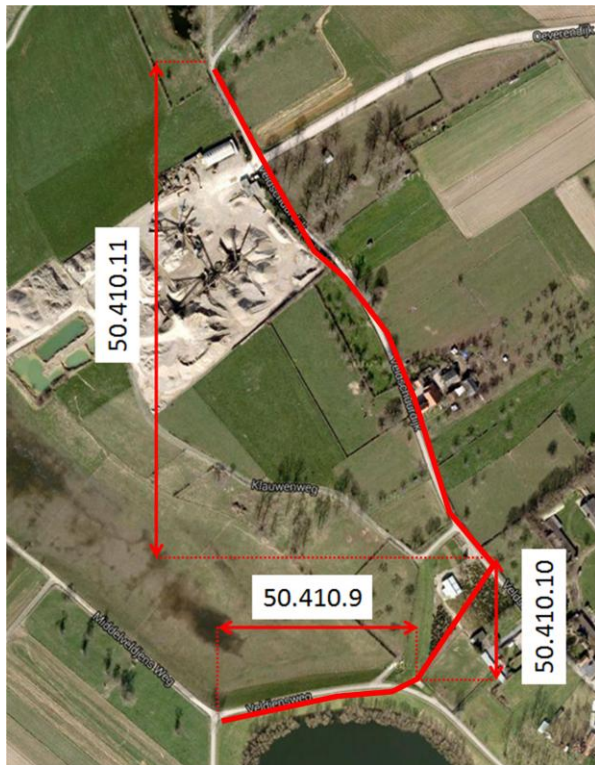

Figuur 2.2: Dijkvakken Meers Zuid

Dijkvak 50.410.1 is de verbinding tussen de Weg van Elsloo naar Groot Meers en de dijk van het Julianakanaal. In dijkvakken 50.410.2 en 50.510.3 ligt de geasfalteerde weg van Elsloo naar Groot Meers op de kruin van de dijk. Aan de buitendijkse zijde (zuidzijde) van de weg is een tuimelkade aanwezig. Op de locatie waar het alignement van dijkvak 50.410.3 een knik maakt gaat de Weg van Elsloo naar Groot Meers over in de Dijkweg. Deze weg is zeer smal en niet toegankelijk voor doorgaand verkeer.

2.2 TRAJECT MEERS NOORD

Het deeltraject Meers Noord bestaat uit de dijkvakken 50.410.9 t/m 50.410.11. De dijkvakken liggen ten noorden van Meers en lopen richting het buurtschap Maasband. Dijkvak 50.410.9 wordt alleen op het gedeelte ten noorden van de vijver versterkt. Dijkvak 50.410.11 wordt versterkt tot aan de locatie van de toekomstige hoogwatergeul. Een overzicht van de op te hogen dijkvakken is weergegeven in figuur 2.2.

Figuur 2.3: Dijkvakken Meers Noord

Op de kruin van dijkvak 50.410.9 loopt de Veldjensweg. Aan de binnenzijde van dit dijkvak ligt een plas. Dijkvak 50.410.10 is een groene kade waar zich aan de zuidkant een spoelgoot en een pompopstelplaats bevindt. Op de kruin van dijkvak 50.410.11 loopt de Veldschuurdijk. Halverwege staat een woning aan de binnenzijde van de kade en aan de noordkant van dijkvak 50.410.11 bevindt zich het bedrijventerrein van L'Oryte. Het gedeelte van dijkvak 50.410.11 ten noorden van de Oeverendijk komt na de realisatie van de hoogwatergeul te vervallen.

2.3 TRAJECT MAASBAND

Het deeltraject Maasband bestaat uit de dijkvakken 50.410.13 t/m 50.410.17. De dijkvakken liggen rond het buurtschap Maasband. Tussen het begin van dijkvak 50.410.13 en het eind van dijkvak 50.410.17 wordt in de toekomst een nieuwe dijk gerealiseerd die de nieuwe hoogwatergeul van Maasband begrensd aan de westzijde (van de geul).

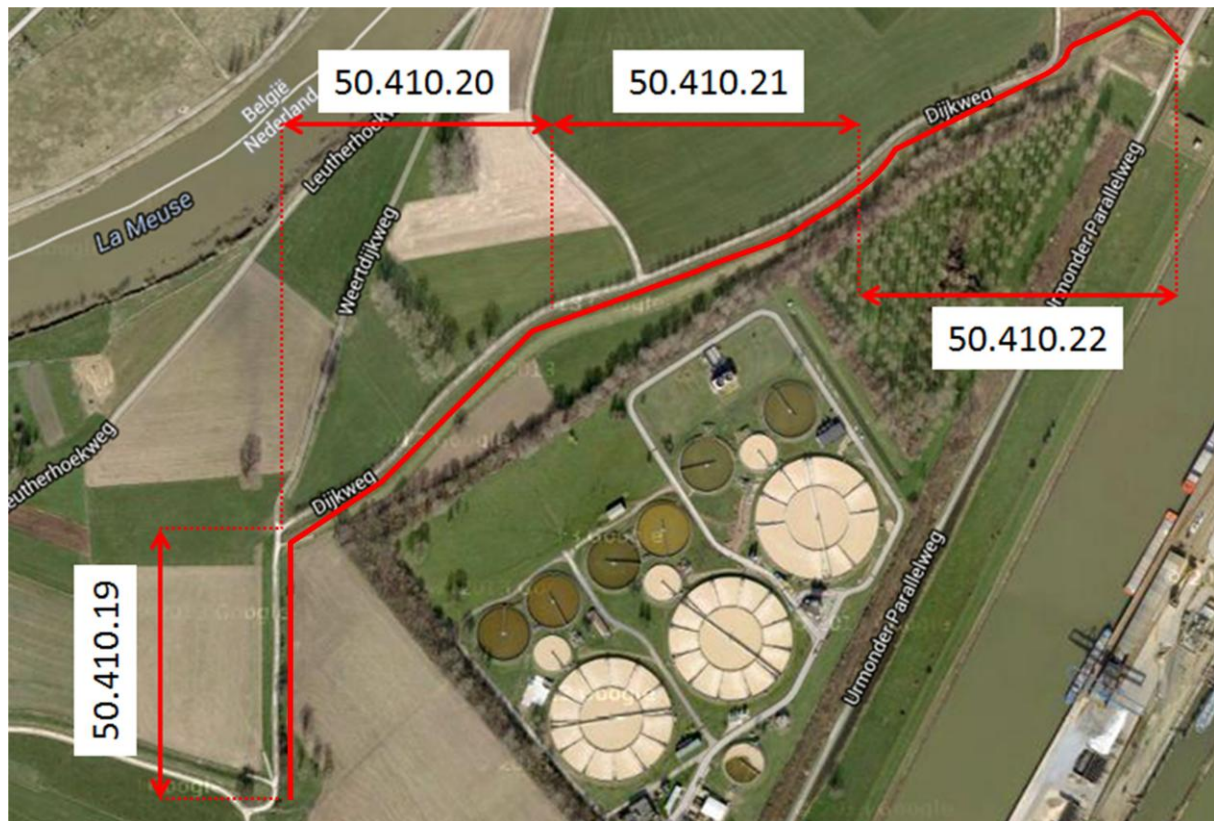

Figuur 2.4: Dijkvakken Maasband

Dijkvak 50.410.13 is een groene kade. Waar dit dijkvak overgaat in dijkvak 50.410.14 komt de Geerlingskuilweg op de kruin te liggen die overgaat in de Maasbandervaart en vervolgens in de Maasdiijkweg. Dijkvak 50.410.14 ligt ingeklemd tussen de woningen van Maasband en de stroomgeul van de Maas. De Maasdiijkweg vervolgt in dijkvak 50.410.15 waar de weg wordt opgesplitst in twee parallel lopende wegen langs de kruin van de dijk. Ter plaatse van de knik in het alignment van de dijk begint de groene kade van dijkvak 50.410.16. Deze loopt tot aan de dijkovergang van de Leutherhoekweg. Dijkvak 50.410.17 betreft tevens een groene kade en loopt tot de dijkovergang bij de Maasbanderweg.

2.4 TRAJECT DIJKWEG

Het deeltraject Dijkweg bestaat uit de dijkvakken 50.410.19 t/m 50.410.22. Dijkvak 50.410.19 sluit aan op de nieuw aan te leggen kade die de hoogwatergeul van Maasband aan de oostzijde begrensd. In dijkvak 50.410.19 loopt de Dijkweg op de kruin van de dijk van zuid naar noord. Ter plaatse van de dijkvakscheiding van dijkvakken 50.410.19 en 50.410.20 maakt het alignment van de dijk en de weg een knik en komt de Dijkweg langs de buitenteen van de dijk te liggen. Tussen de buitenteen en de Dijkweg staat een rij met een groot aantal bomen. Dijkvak 50.410.22 sluit aan op de Urmonder Parallelweg die langs het Julianakanaal loopt. Een overzicht van de op te hogen dijkvakken is weergegeven in figuur 2.5.

Figuur 2.5

Figuur 2.5: Dijkvakken Dijkweg

2.5 WIJZE UITVOER WERKZAAMHEDEN

In eerste instantie worden aanwezige verhardingen en de leeflaag (dit is de wortelzone met een eventueel aanwezige grasmat) van circa 30 cm verwijderd op de locaties waar de dijk

wordt opgehoogd of verbreed. Daarna wordt het nieuwe profiel van de dijk opgebouwd. Bij de opbouw van het profiel valt te denken aan het ophogen van de kruin, het verflauwen van de taluds of het aanbrengen van steunbermen. Het nieuwe profiel wordt weer afgewerkt met een leeflaag en voorzien van een verharding indien noodzakelijk. Afhankelijk van de kwaliteit wordt de huidige leeflaag hergebruikt en teruggebracht. De leeflaag moet samen met de grasmatten robuust zijn, dat wil zeggen goed erosiebestendig zijn. De sterkte van de grasmatten wordt bevorderd door een speciale samenstelling van de gebruikte graszaden en een actief beheer. Mocht de huidige leeflaag niet voldoen, dan wordt afhankelijk van het grondgebruik een nieuwe grasmatten ingezaaid. Het nieuwe zaadmengsel is zo samengesteld dat het ook de ontwikkeling van natuur op de waterkeringen stimuleert.

2.6 PLANNING

Gunning van het werk aan de aannemer staat gepland voor het derde kwartaal van 2016. In het voorjaar van 2017 kan de realisatie starten. De maatregelen ter bescherming van de waterkering worden uitgevoerd buiten het hoogwaterseizoen (15 oktober – 15 maart). De werkzaamheden aan de waterkering starten vanaf 15 april 2017.

Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend voor activiteiten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling en inrichting. Maatregelen ter voorkoming van effecten zijn daarom noodzakelijk om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Als maatregel worden de locaties op voorhand ongeschikt gemaakt voor broedvogels. Dit gebeurt door de vegetatie (bomen en struiken) te verwijderen buiten de periode van de broedactiviteiten (globaal 15 maart - 15 augustus). Bomen en struiken die dienen te worden gekapt zullen daarom buiten deze periode gekapt worden, mogelijk gebeurt dit in de hoogwaterperiode van de winter van 2016/2017 (15 oktober tot 15 maart).

2.7 MAATSCHAPPELIJK BELANG EN ALTERNATIEVEN

Het project heeft een groot maatschappelijk belang, namelijk dat van volksgezondheid of openbare veiligheid vanwege de bescherming van de dorpen Meers en Maasband tegen overstromingen als gevolg van hoge waterstanden in de Maas. Alternatieven voor de ingreep in de vorm van een andere locatie zijn niet mogelijk. Voor wat betreft het tijdspad is in paragraaf 2.6 al aangegeven dat bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd.

3 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

3.1 ALGEMEEN

In Nederland zijn de bescherming van natuurgebieden en de daarin voorkomende natuurwaarden geregeld in de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) en via het Nationaal Natuur Netwerk (heette tot voor kort EHS). Deze natuurwaarden mogen niet worden aangetast. De Provincie is het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998. Voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet 1998 en het toetsingskader verwijzen wij naar de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ordening/toetsen-ruimtelijkeplannen/habitattoets).

3.2 NATUURBESCHERMINGSWET

De kadeversterking is een integraal onderdeel van het project Grensmaas en is noodzakelijk om de doelstelling hoogwaterveiligheid (één van de drie doelen van het project Grensmaas) te kunnen realiseren. Dit project behelst één van de meest vergaande en tot de verbeelding sprekende inrichtingsplannen langs de Maas. De voorgenomen werkzaamheden zijn een nadere uitwerking van het Beheerplan Natura 2000 Grensmaas 2009-2015 (RWS, 2009).

Het plangebied ligt in de nabijheid van de beschermde Natura 2000-gebieden Grensmaas, Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek en het Bunder- en Elslöerbos. Schema 3.1 en figuur 3.1 geven de minimale afstand van het plangebied ten opzichte van deze Natura 2000-gebieden weer.

Natura 2000-gebied	afstand ten opzichte van het plangebied
Grensmaas	0m.
Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek	100m.
Bunder- en Elslöerbos	1900m.

Schema 3.1 De minimale afstand van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied.

In de effectenindicator op de website van de Rijksoverheid <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&ab=1> is opgezocht welke habitatsoorten en eventuele vogelsoorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen gevoelig zijn voor storingsfactoren (schema 3.2). Uitgaande hiervan kunnen effecten op stikstofdepositie en hydrologie worden uitgesloten. Een verandering overstromingsfrequentie en dynamiek substraat is niet aan de orde, omdat geen nieuwe gebieden worden bedijkt.

Voor wat betreft oppervlakteverlies, mechanische, geluids- en trillingsverstoringen zijn alleen van toepassing daar waar wordt gewerkt ter plaatse van Maasband en deze zullen alleen optreden in het Natura 2000-gebied Grensmaas. Hier komen de volgende habitatsoorten en habitattypen voor:

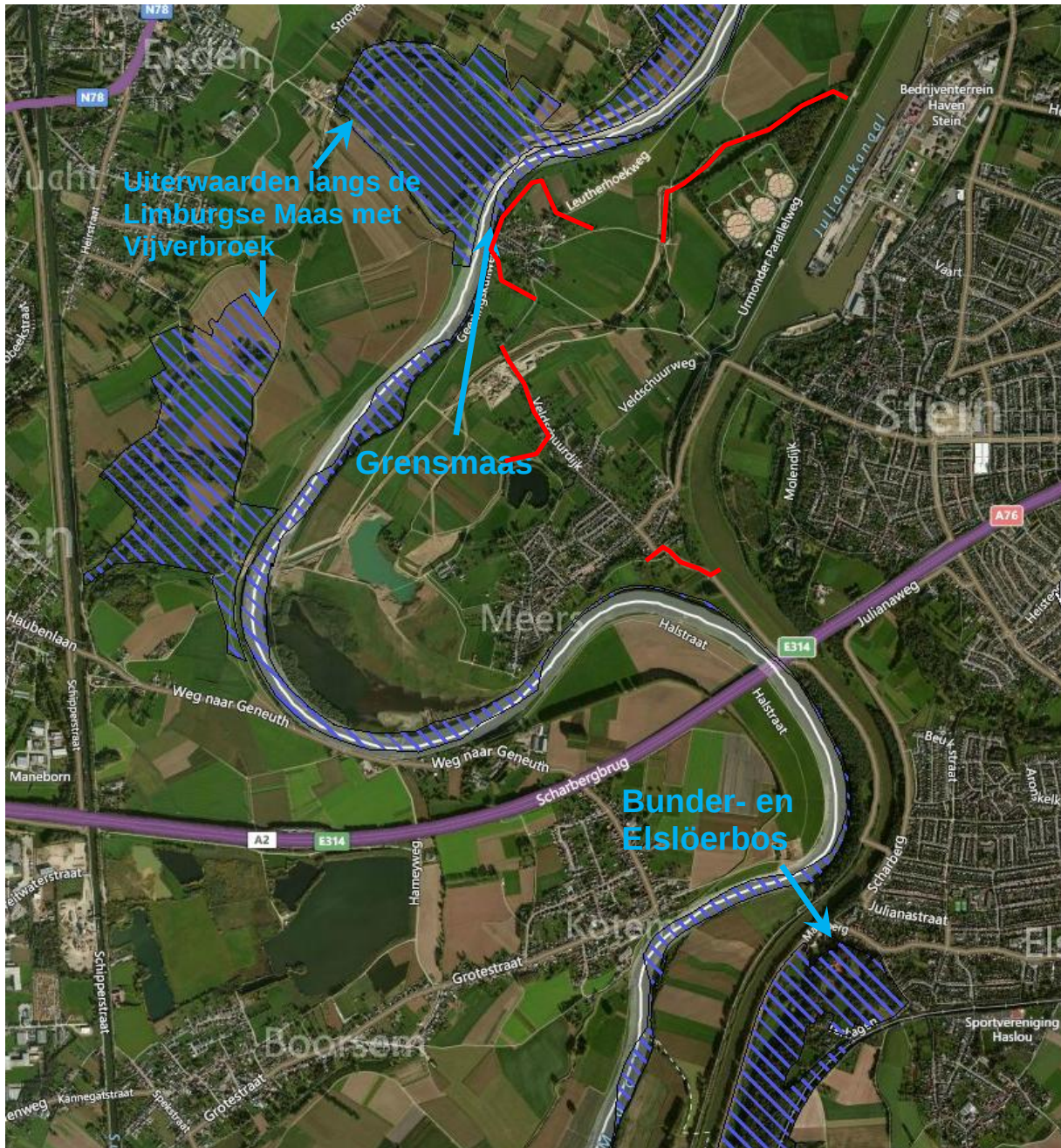
- Beken en rivieren met waterplanten;
- Slikkige rivieroever;
- Ruigten en zomen;
- bever;
- rivierdonderpad;
- rivierprik;
- zalm;

De werkzaamheden zijn van een zodanig beperkte omvang dat de kans dat de genoemde soorten hiervan last zullen ondervinden uitgesloten is. Een uitzondering is de rivierdonderpad, maar hiervoor worden vanuit de Flora- en faunawet maatregelen genomen ter voorkoming van een eventuele verstoring (zie rapport Onderzoek natuur en activiteitenplan Flora- en faunawet dijkversterking Meers-Maasband, Ecoplanning 2015).

	Oppevlakteverlies	Verzoeting	Vernatting	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door trilling	Verstoring door mechanische effecten
Storingfactor	1	5	9	11	12	13	15	17
Beken en rivieren met waterplanten								
Slikkige rivieroever								
Ruigten en zomen								
Bever					...			
Rivierdonderpad		...						
Rivierprik		...						
Zalm		...			...			
Bittervoorn		...						
Kamsalamander		...				...	...	
Kleine modderkruiper		...						
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden								
Droge hardhoutoibossen								
Overgangs- en trilvenen								
Kalktufbronnen								
Eiken-haagbeukenbossen								
Spaanse vlag						...	...	

	zeer gevoelig
	gevoelig
	niet gevoelig
	n.v.t
...	onbekend

Schema 3.2 Gevoeligheid van habitatsoorten waarvoor Grensmaas, Uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek en het Bunder- en Elslöerbos is aangewezen.

Figuur 3.1 Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden Grensmaas en Bunder- en Elslöerbos (blauw gearceerd).

3.3 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het afwegingskader Natuurnetwerk Nederland is alleen van toepassing voor ingrepen binnen het Natuurnetwerk Nederland. In de provincie Limburg is dit natuurnetwerk onderverdeeld in:

1. Goudgroene natuur: Omvat alle prioritaire natuurgebieden zowel vanuit recreatief-toeristisch oogpunt als vanuit ecologie en landschap gezien inclusief de daarvoor aan te leggen nieuwe natuur. De goudgroene natuur omvat alle Natura 2000-gebieden (incl. de 3 de Nationale Parken); de prioritaire KRW-beektrajecten, de provinciaal prioritaire natuurgebieden inclusief de bestaande en de te realiseren nieuwe natuur in de projecten Zandmaas en Grensmaas e.d. Er is sprake van een compensatieplicht indien de wezenlijke kenmerken en waarden van de Goudgroene natuurzone worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd.

2. Zilvergroene natuur: Omvat de rest van de bestaande en nieuwe natuur en agrarische beheersgebieden voor zover gelegen in de EHS.
3. Bronsgroene landschapszones: Omvat alle prioritaire landschapszones buiten de EHS. In POL-termen: de samenvoeging van de zones Provinciale Ontwikkelingszones Groene waarden en Veerkrachtige Watersystemen.

Het plangebied bevindt zich deels in de goudgroene natuur. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om (<http://portal.prvlimburg.nl/gisviewer/viewer>):

- N00.01: Nog om te vormen natuur
- N01.03: Rivier- en moeraslandschap

Als gevolg van de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 2.5 en in het rapport Onderzoek natuur en activiteitenplan Flora- en faunawet dijkversterking Meers - Maasband (Ecoplanning 2015) worden de wezenlijke kenmerken en de actuele en potentiële natuurwaarden binnen het Natuurnetwerk Nederland niet door de dijkversterking aangetast.

4 CONCLUSIES

De ingrepen dragen niet bij aan verrijkende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn voor dit project dan ook niet nodig.

Vanwege de kleinschaligheid van de ingrepen ter plaatse van Obbicht en Visserweert zijn negatieve effecten zoals genoemd in schema 3.2 als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn voor dit project dan ook niet nodig.

Binnen het Natuurnetwerk Nederland wordt voorkomen dat de wezenlijke kenmerken en waarden negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden, omdat als gevolg van de werkwijze de natuurwaarden op de voor het landschap kenmerkende rivierdijken behouden blijven.